

Рекомендації щодо проведення реформ у сфері соціальної політики

Рекомендації експертів громадянського суспільства, надані в робочих групах при Національній раді відновлення України

Розділ 1. Рекомендації громадянського суспільства щодо дій влади під час війни:

- розширяти партнерські зв'язки з міжнародними організаціями та донорами для залучення фінансової та методичної підтримки;
- посилити за кошти донорської підтримки соціальну сферу, систему соціально-психологічних послуг, соціального захисту для населення, особливо вразливих груп;
- спланувати та почати пілотувати (у певних областях, містах) реформу соціальної сфери відповідно до європейських стандартів: залучення ОГС до надання послуг, розвиток спеціалізованих послуг для певних найвразливіших категорій населення, надання послуг за потребами та диференційованим принципом, відхід від інституційної форми опіки та піклування дітей тощо;
- спланувати та розпочати реформу інтернатної системи та деінституалізації;
- спланувати реформу системи захисту дітей, у тому числі тих, які постраждали через війну;
- розробити механізми надання цільової підтримки сім'ям, які постраждали внаслідок війни, з диференційованим і зрозумілим єдиним механізмом отримання. Тобто підтримувати сім'ї цільовою допомогою відповідно до обставин, у яких вони опинилися;
- в умовах обмеженого людського ресурсу для роботи спростити вимоги для наймання фахівців із соціальної роботи, розвивати механізми залучення волонтерів, у тому числі без фахової освіти, залучати донорів до їх швидкої підготовки та навчання;
- розвивати реформу безбар'єрності та інклюзивної освіти з урахуванням наслідків війни;
- спростити механізм отримання соціальних послуг в умовах війни;
- ухвалити закон про перегляд ролі прожиткового мінімуму (забрати всі прив'язки до прожиткового мінімуму і залишити прожитковий мінімум для виплат соціальної допомоги);
- проаналізувати та розробити нові підходи до визначення розміру прожиткового мінімуму;
- надавати нові виплати соціальної допомоги, запроваджені під час війни, на чітко визначений час і саме тим, хто їх потребує (адресність та ефективність);
- проаналізувати фактичну соціальну допомогу, яку отримують різні категорії осіб;
- урегулювати організовану евакуацію осіб з інвалідністю, осіб старшого віку та осіб зі стійкими порушеннями здоров'я, у тому числі тих, що проживають у закладах несвободи;
- забезпечити оцінювання потреб і надання гуманітарної допомоги закладам несвободи на деокупованих територіях;
- підтримувати осіб з інвалідністю, осіб старшого віку та осіб зі стійкими порушеннями здоров'я в містах, де відбуваються бойові дії;
- документувати та розслідувати воєнні злочини щодо осіб з інвалідністю, у тому числі тих, що проживають у закладах несвободи;
- розслідувати та повернути на територію, підконтрольну Україні, осіб з інвалідністю, у тому числі мешканців закладів несвободи, з окупованих території чи тих, що були насильно вивезені з України;

- враховувати потреби осіб з інвалідністю при плануванні доступних евакуаційних шляхів або інших термінових безпекових заходів;
- враховувати потреби осіб з інвалідністю та принцип доступності державних послуг під час будь-яких змін процедур, пов'язаних з воєнним станом.

Розділ 2. Рекомендації щодо відновлення України після завершення війни:

- посилити підтримку соціальної сфери, системи соціально-психологічних послуг для всього населення;
- реалізувати реформу соціальної сфери відповідно до європейських стандартів;
- реалізувати реформу інтернатної системи та деінституалізувати її;
- реформувати систему захисту дітей, які постраждали через війну;
- розвивати спеціалізовані послуги для людей з інвалідністю, літнього віку, постраждалих від гендерно зумовленого насильства, сексуального насильства, внутрішньо переміщених осіб;
- переглянути законодавство про надання соціальної допомоги: скасувати всі категорійні види допомоги, сформувати єдину програму надання допомоги в грошовій формі на основі адресного підходу (наприклад, розширення допомоги малозабезпеченим сім'ям);
- запровадити оновлену систему надання соціальної допомоги;
- сформувати реєстр отримувачів соціальної допомоги;
- сформувати реєстр осіб, які потребують соціальних послуг (зокрема, осіб з інвалідністю);
- врахувати наявні та розробити нові ДБН для забезпечення фізичної доступності;
- організувати реабілітацію та процес повернення до повноцінного та незалежного способу життя людей, які отримали інвалідність внаслідок російсько-української війни (військові та цивільні);
- врахувати вимоги доступності та стандарти універсального дизайну під час планування та відбудови інфраструктури змість пошкодженої воєнними діями;
- продовжити реформу освіти з фокусом на розбудові інклюзивного навчання;
- у межах реформи системи охорони здоров'я передбачити покращення доступності медичних послуг;
- реалізувати інформаційні кампанії про права осіб з інвалідністю, політики рівності та різноманіття.

Розділ 3. Рекомендації щодо розвитку України в стратегічній перспективі до 2030 року:

- розробити державні гарантії та перелік соціальних послуг, на які сім'я матиме право;
- розширяти партнерські зв'язки з міжнародними організаціями для залучення фінансової та методичної підтримки як надання послуг, так і реформи системи;
- реформувати соціальну сферу відповідно до європейських стандартів;
- реформувати інтернатну систему та провести деінституалізацію відповідно до європейських стандартів;
- реформувати систему захисту дітей, у тому числі тих, які постраждали через війну;
- створити ефективну систему адресної соціальної допомоги;
- стимулювати розвиток волонтерської діяльності, у тому числі через розробку та імплементацію загальнодержавних цільових програм з підтримки розвитку волонтерства та підвищення кваліфікації волонтерів, опрацювати питання про участь України в Європейській конвенції про довгострокову волонтерську службу;

- розробити та провести реформу деінституціоналізації з фокусом на розбудові системи підтримувального проживання для дорослих з інвалідністю;
- завершити розбудову доступної виборчої системи (виконати вимоги Виборчого кодексу України 2020 року щодо архітектурної та інформаційної доступності всіх виборів в Україні);
- розбудувати доступну інфраструктуру, у тому числі доступний міський транспорт;
- забезпечити доступ до якісних медичних і реабілітаційних послуг особам з інвалідністю;
- реформувати державну підтримку організацій громадянського суспільства, які представляють інтереси і права осіб з інвалідністю, скасувати державне замовлення та провести відкриті й прозорі конкурси на отримання фінансування;
- забезпечити рівну участь людей з інвалідністю в державних процесах ухвалення рішень на всіх рівнях.

*Юлія Сачук,
членкиня Ради Коаліції РПП,
голова ГО людей з інвалідністю «Fight For Right»*

*Галина Скіпальська,
експертка Коаліції РПП,
виконавча директорка «Української фундації громадського здоров'я», директорка
представництва HealthRight International в Україні*

*Анна Ісічко,
експертка Коаліції РПП,
юристка, проєктна менеджерка Центру демократії та верховенства права*

*Наталія Повтарь,
експертка Коаліції РПП,
юристка Центру демократії та верховенства права*

*Олександра Бетлій,
експертка Коаліції РПП,
провідна наукова співробітниця Інституту економічних та політичних досліджень*

*Поліна Бондаренко,
експертка Коаліції РПП,
Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва*

*Анна Заремба,
експертка Коаліції РПП,
дослідниця, експертка з прав людей з інвалідністю, ГО «Fight For Right»*

Рекомендації підготовлені в межах проєкту Коаліції Реанімаційний Пакет Реформ «Посилення громадянського суспільства України в процесі прийняття рішень», який фінансується Ініціативою «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України», що реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст рекомендацій не обов'язково відображає погляди ІСАР Єднання, погляди Агентства США з міжнародного розвитку або Уряду США.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ЄДНАННЯ

